

Om Rødhudernes Fremtid,

Geografisk Tidsskrift, Bind 5 (1881)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0005-PDF/gto_0005_67297.pdf

Link til website:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=67297>

pdf genereret den : 22/5-2008

Om Rødhudernes Fremtid,

ved Ed. Erslev.

For Menneskevennen er det selvfølgelig højst nedtrykkende at tænke paa, hvorledes det gaar de fleste andre Menneskeracer, naar de træffe sammen med den hvide. Disse Racer kunne være helvilde, halvvilde eller halvt-civiliserede, de kunne leve familievis, i Horder eller i virkelige Statssamfund, de kunne tilbringe et Liv, der svarer til de Evner, der bo i dem, og med Vaner, som tilfredsstille dem selv, — naar de træffe sammen med den hvide Race, mærke de snart, at de staa under denne, og omkomme de ikke i Kamp med de hvide, maa de ligge under for det, disse hvide medbringe, det være nu Ildvandet, Kopper eller lignende. „Jeg frygter Danaerne, selv om de medbringe Gaver,“ staaer der hos *Virgil*, et Ord, som manges anden Race med Rette kan gjentage over for de hvide. Og disse ødelæggende Virkninger fremkomme ikke alene ved en grusom Fremfærd fra de hvides Side, saaledes som det f. Ex. var Tilfældet paa de vestindiske Øer, hvor de stolte og tapre Cariber saa godt som ere gaaede under, det viser sig ogsaa paa Sydhavsoerne, hvor Missionærer paa mangt et Sted i misforstaaet Iver for den kristelige Lære have tvunget de livsglade Indbyggere til at opgive deres vante Levevis, og hvor disse aftage mere og mere, saa at den Tid nærmer sig, da de rent forsvinde fra Jordens Overflade. Vi vide jo, at det samme synes at være Tilfældet med Grønlænderne; trods al den Omhu, som den danske Styrelse og dens Embedsmænd vise de godmodige og let-sindige Eskimoere i vore Nybygder, lyder der Røster fra mange erfarne Folk, som sige, at Grønlændernes Stilling bliver daarligere og daarligere, at Racen ikke kan modstaa den evropæiske Indflydelse og at den maa gaa under, med mindre der opstaaer en Blandingsrace, som paa den ene Side kan fortsætte den eskimoiske Levevis og paa den anden Side kan optage en Del af den evropæiske Kultur i sig.

Af de forskellige fremmede Racer er der en, som synes at kunne optage Kampen med de hvide, nemlig *den gule*. Takket være denne Races overordentlige Arbejdsomhed og de faa Krav, som den stiller til Livet, viger den ikke for den hvide, og den hævder endog sin Plads paa Steder, hvor de hvide ikke kunne komme frem og leve. Fra forskellige Egne af Verden hører man ogsaa Evropæere klage over den gule Mands Fremtrængen, saaledes i Avstrallandet, paa de indiske Øer og ikke mindst i de nordamerikanske Fristater. At

Kineserne, naar de engang komme ud over deres Indsluttethed, og naar de optage en hel Del af de evropæiske Fremskridt, ville komme til at spille en fremtrædende Rolle i Verden, kan ikke være Tvivl underkastet. Vi ere jo vant til at regne Evropa som Indehaveren af al Kultur og al politisk Magt; men det maa vi komme bort fra, og de forenede Stater i Nordamerika, der nu have 50 Mill. Mennesker, ville selvfølgelig fremdeles paa det bestemteste hævde Monroedoktrinen, efter hvilken „Amerika kun skal være for Amerikanerne“, ligesom det vel ogsaa inden lang Tid kommer saa vidt, at ingen af de evropæiske Stormagter tør gjøre noget uden at raadspørge sin amerikanske Medbroder. Tilvisse! underligt at tænke sig, at en Stat, der først grundedes 1789 og i et saa godt som ubeboet Land, har naaet saa vidt, og at en Stat i Amerika skal faa den første Stemme i „Magternes Concert.“ Og naar saa Kineserne, der tælle over 400 Mill. Mennesker eller 100 Mill. flere end alle Evropæerne, trænge sig frem paa den Plads, som tilkommer dem baade efter deres Tal og efter deres ypperlige Forstand, vil den hvide Race ikke mere være den første paa Jorden. Kina kan godt miste 50 Mill. Mennesker ved Udvandring, uden at det mærkes synderlig der i Landet. — „Alting i Verden er underkastet en Skiften“, har *Ritter* sagt, „og ikke mindst den stakkels dødeliges Vilkaar“.

Imellem de Folk, der i Tidernes Løb have lidt overordentlig meget ved den hvide Races Fremtrængen, kan man særlig fremhæve *Rødhuderne* i Nordamerika. Spanierne have i alle de Egne af Amerika, som de indtoge, altsaa Mejico, Mellemamerika og hele Sydamerika saa nær som Brasilien, paa mangfoldige Steder stærkt blandet sig med de indfødte, væsentlig fordi der imellem disse indfødte findes smukke og tiltrækkende Folk, og der er herved opstaaet en Blandingsrace. Helt anderledes stiller det sig derimod med Angelsachserne; thi disse have holdt sig borte fra de indfødte, de have paa alle Maader søgt at fortrænge eller at tilintetgjøre den røde Mand, og det er lykkedes dem i høj Grad. Enhver, der har rejst i de forenede Stater og i derværende Byer har truffet sammen med Indianere, kan ikke noksom ynkes over den usle Stilling, hvori disse Efterkommere af Præriernes og Skovenes Herrer tilbringe deres Liv, pjaltede og forsultne leve de som Tiggere og ikke som frie Mænd; de Skildringer, som *Cooper* gav af dem, have vistnok aldrig været sande, og i

hvert Fald svare de ikke til Virkeligheden i vore Dage. Den nordamerikanske Indianer lever paa mangfoldige Steder som et jaget Dyr, der ikke véd, hvor han skal gemme sig for at undgaa sin Fjende. Allerede for længe siden har Regeringen i de forenede Stater haft Opmærksomheden henvendt herpaa, og 1835 indrettede den et saakaldet „Indianer-Territorium“ vesten for Arkansas, hvortil den har henvist de Indianere, som ønske det, til at leve deres eget Liv. Des værre! vi vide jo alle, hvor skammeligt Regeringens Agenter have behandlet de stakels Indianere, og hvilke Bedragerier der ere gaaede i Svang paa denne Maade; Agenten har mangfoldige Gange givet Indianerne Skramlerier i Steden for de værdifulde Ting, som vare lovede dem for Afstaaelsen af et Stykke Land, og saa har Agenten stukket en hel Del Penge i sin Lomme. — I det franske Tidsskrift „L'exploration“ har nylig *Georges Demanche* givet en Skildring af de nordamerikanske Indianeres Stilling og Fremtid, og vi meddele derefter nogle Oplysninger.

Fra Tid til anden kan man i Bladene læse om, at Indianere i Fristaterne gribe til Vaaben imod den hvide Race; Reglen er selvfølgelig den, at Rødhuderne maa ligge under, men dette sker mangen Gang først efter at Sejrrherren maatte gjøre store Anstrængelser og har lidt store Tab. For nogle Aar siden kæmpede saaledes Modocstammen Maaneder igjennem Fod for Fod i de uvejsomme og vilde Egne, den dræbte mangen hvid, og den blev først overvundet, da en anden Stamme, der kjendte Terrænet, kom Yankeerne til Hjælp. Af de 60 Krigere bleve kun 7 tilbage, de droge hen til den nordamerikanske General og kastede deres Vaaben for hans Fødder, medens deres Anfører sagde: „Modocstammen gik uden Vaaben til en Sammenkomst, hvor man sagde, at man vilde underhandle med os; man har ikke holdt Ord, og man har dræbt den største Del af os. Den store Høvding for de blege Ansigter har ikke straffet Ophavsmændene til denne Udaad, men belønnet dem. Der er sket os Retfærdighed; vi have villet hævnede vore Fædre, og I have overvundet os; vi ville ikke være Slaver, dræb os!“ Paa saadan Maade er det gaaet til mangfoldige Gange.

Fristaternes Styrelse og især Indenrigsministeren *Schurz* har længe stræbt efter at løse det indianske Spørgsmaal paa en Maade, der kan passe til det, som civiliserede Folk maa ønske; men hele Sagen har store Vanskeligheder. For at civilisere Indianerne har *Schurz* opstillet det Program, at de skulle blive Ejendomsbesiddere og Agerdyrkere, og at de skulle sende deres Børn i Skole. Dette Program er meget forskjelligt fra, hvad man før har ment at være det rette, og det er altsaa *noget helt nyt*, som her fremdrages. Planen med „Indianer-

Territoriet“ er en Slags Kommunisme, hvor alle have Del i det hele Land, og man havde haabet, at Indianerne vilde have følt sig lykkelige dér; men man havde ikke taget Hensyn hverken til Stammernes uafhængige og krigerske Aand eller til deres Vandrest, og det Udslag, man fik paa denne Maade, var derfor ogsaa i lange Tider højst utilfredsstillende; imellem de talrige Stammer, der have deres Ophold i Territoriet, er der kun fem, som have opgivet Jagtlivet. En af disse Stammer har allerede i lang Tid haft den kristelige Religion.

I Steden for som før at give en hel Stamme et stort Terræn til Ejendom, tager man nu en Familie for sig, giver den et mindre Stykke Land og lærer den at opdyrke Landet og at nærme sig af dettes Frembringelser. I Algérien har man nu visse forsøgt noget lignende; men dér mislykkedes det. Man vilde nemlig gjøre Araberen til en bosiddende Mand, og man gav ham i den Anledning baade Hus og Jord; men hvad skete? Han indlogerede sine Tjenestefolk i Huset og satte sine Dyr i Stalden, han selv blev derimod uden for og lejrede sig med sin Familie i sit Telt; opkom der saa Uroligheder i Nærheden, fandt man i Reglen Huset tomt, og Araberen var med i de regeringsfjendtlige Rækker.

Det er altsaa ikke nok at give Indianeren et Stykke Jord, man maa tillige faa ham til at fatte en vis Forkjærlighed for denne Gave. Han maa derfor ogsaa have Kvæg, som han kan have Fornøjelse af at passe og som kan bidrage til at føde ham, og naar dette Maal er naaet, maa hans Børn gaa i Skole. De tidligste Forsøg med Skolegang skete under særegne Omstændigheder. Da de forenede Staters Regering ved Tilintetgjørelsen af nogle Flokke Rødhuder havde faaet fat paa flere indianske Børn, indrettede den en Skole for dem i Carlisle i Pennsylvania. Denne Skole, der ligger langt borte fra Indianerne, gav allerede fra først af meget heldige Resultater, og ved Overtalelser og gode Løfter fik man flere halvtciviliserede Stammer til ogsaa at sende deres Børn derhen. Den Undervisning, som gives i Skolen, gaar først og fremmest ud paa at danne Børnene til Agerdyrkere eller til Haandværkere; men viser en Elev Lyst til at gaa videre, yder Skolen ham det nødvendige dertil, saa at han engang kan haabe at komme længere frem. Forrige Aar havde Skolen Besøg af flere Høvdinge, der undersøgte Alting paa det nøjagtigste, og som ved deres Bortgang lovede at sende Børn derhen. Flere nye Skoler ere ogsaa blevne oprettede, og Resultaterne ere dér ligesaa gode som i Carlisle. 1879 gik 7,000 indianske Børn i Skole.

Indianer-Territoriet har en Udstrækning af en halv Snus tusende Flademile, altsaa ligesaa meget som Frank-

rig eller Tyskland. Indtil for faa Aar siden var det fuldstændig udyrket; men 1879 var en Syvendedel deraf opryddet, og Indianerne dyrke nu her de samme Planter, som Fristaterne i det hele, saaledes Korn, Majs, Kartofler o. s. v. Efter den Optælling, som man har gjort forrige Aar, havde Indianerne i Territoriet 200,000 Heste, 900,000 Faar, 6,000 Stykker Hornkvæg og 30,000 Svin. Dette sidste Tal f. Ex. er nu sikkerlig forsvindende imod, hvad man ellers holder af Svin i de forenede Stater; men det er overordentlig stort, naar man husker paa, at Indianerne for faa Aar slet ikke kjendte noget til dette nyttige Dyr.

For hundrede Aar siden regnede man, at der var 2 Mill. Rødhuder i de forenede Stater; men disses Tal er efterhaanden blevet formindsket, og 1853 var der 400,000, 1856 300,000 og 1879 kun 250,000. Halvdelen af dem lever i vild Tilstand, nærrende sig af Jagt og uden at omgaas med den hvide Race; andre derimod ere i en vis Forstaaelse med de hvide, skjønt de strejfe omkring i deres Jagtteritorier, atter andre ere til en vis Grad civiliserede. Imellem disse sidste leve ikke faa som Smede, Sadelmagere, Daglejere o. s. v., og medens Indianerne tidligere ødelagde Telegraftraadene, er der nu adskillige af dem, som arbejde netop ved Telegrafanlæg.

Man kan ikke nægte, at det vilde være smukt, om

Schurz's Bestræbelser maatte lykkes, og om den Tid maatte nærme sig, da Rødhuderne, der langt fra ere saa dovne som Negrene, maatte kunne leve i Fred og Enighed med de hvide, saa at der vilde ske en Standsning i deres saa sorgelige Formindskeelse. „De stakkels indianske Stammer have Følelsen af deres-nære Undergang, naar de Skridt for Skridt se sig jagede bort fra deres udstrakte Prærier og deres umaadelige Skove, og naar de lidt efter lidt se Bisonoxen, Elsdyret, Bæveren og Bjørnen svinde bort, med andre Ord alt det, der tjener dem til Føde, Klædning og Ophold. Livslede griber dem, naar de se sig indestængede, de dræbe ikke sig selv, thi de hade denne Maade at gjøre Ende paa deres Tilværelse; men de lade deres Slægt udslukkes, og de leve ensomt og uheldigt, i det de vente paa, at den store Aand skal føre dem til lykkeligere Egne.“

Om det nye Forsøg vil lykkes, kan ikke siges med Sikkerhed; men der er unægteligt adskilligt, som taler derfor. Og de forenede Stater ville, hvis de ere heldige dermed, spare meget Blod og mange Penge; man har nemlig gjort den Udregning, at, saaledes som det hidtil har gaaet, maatte der 10 gode Soldater mod hver Rødhud for at føre Krigen med Fordel, og at hver dræbt Indianer kostede Staten 30,000 Kroner.

Mindre Meddelelse.

Havenes Udstrækning. I „Zeitschrift für wissenschaftliche Geographie“*) har Dr. O. Krümmel i Göttingen meddelt en Del Oplysninger om Havenes Udstrækning, der have megen Værdi. Allerede i et tidligere Skrift**) har han tilnærmelsesvis faaet de af ham opgivne Størrelser ud, og han har nu efter en meget paalidelig Methode gjort en stor Mængde planimetrisk Udregninger, der uden al Tvivl nærme sig Sandheden i høj Grad og derfor fortjene at komme til almindelig Kundskab.

Hele Verdenshavet har, efter den nævnte Forfatter, en Størrelse af 6,800,000 □ Mile, og af dets Hoveddele omfatter det atlantiske Hav 1½ Mill., det indiske Hav 1,330,000 og det store Hav 2,400,000 □ Mile. Som man ser, overgaar det sidste Hav langt de to foregaaende. Det var derfor med Rette, at den udmærkede franske Hydrograf Fleurieu***) indførte Navnet „det store Hav“, i det Navnet „Sydhavet“ ikke er betegnende, lige saa lidt som Navnet „det stille Hav“, der skriver sig fra Portugiseren Magalhaens, som ved et mærkeligt Held havde roligt Vejr paa den første Verdensomsejling.

For det nordlige Ishav opgiver Krümmel Størrelsen til 280,000 □ Mile, i det han meget rigtig regner Hudsonsbugten (20,000 □ Mile) og det hvide Hav (130,000 □ Mile) med dertil. De to sidstnævnte mindre Havarme ligge visselig

uden for den nordlige Polarkreds, der sættes som Grænsen fra det nordlige Ishav; men deres hele Naturpræg er et saadant, at de bør regnes som hørende til Ishavet. At det nordlige Ishavs Omfang kun kan være tilnærmelsesvis rigtig opgivet er sikkert nok; thi vi kjende jo endnu ikke Landmassernes Udstrækning deri. — Det sydlige Ishav har en Størrelse af 370,000 □ Mile; men det er en Selvfølge, at Tallet derfor er endnu mere usikkert end for dette Havs nordlige Navne.

Det amerikanske Middelhav, der omfatter den mejicanske Havbugt og det caribiske Hav, har en Størrelse af 80,000 □ Mile, og den gamle Verdens Middelhav en Størrelse af 50,000 □ Mile. Fremdeles har Nordsoen en Størrelse af 10,000 og Østersøen af 7,500 □ Mile; Kattegattets Størrelse er 500 □ Mile. Af andre Opgivelser i Krümmels Arbejde kan man endnu fremhæve: det røde Hav 8,000, den persiske Havbugt 4,300, det japanske Hav 19,000 og Beringshavet eller det kamtsjadalske Hav 42,000 □ Mile.

Da i følge Behm og Wagners Udregninger*) hele Landet paa Jordens Overflade udgjør 2,470,000 □ Mile, bliver, naar man dertil lægger Krümmels 6,800,000 □ Mile for Verdenshavet, Summen for hele Jordoverfladen paa denne Maade 9,270,000 □ Mile, et Tal, der ret nøje stemmer overens med de Udregninger, man har gjort ad astronomisk Vej.

*) Her Bd. 24's Heft.

**) Versuch einer vergleichender Morphologie der Meeresküste. Jena. 1870.

***) Voyage de Marchand autour d'un monde. Tm. VI. S. 12. Paris. 1800.

*) Die Bevölkerung der Erde. VI. 1880. Nr. 62. Ergänzungsheft zu Petermanns Mittheilungen.